

Vybledlá krajina s kopci

KAZUO ISHIGURO

přeložila Zdena Pošvicová

edice angloamerických autorů
ARGO

Vybledlá krajina s kopci

Kazuo Ishiguro

Vybledlá krajina s kopci

**KAZUO
ISHIGURO**

přeložila Zdena Pošvicová

Edici angloamerických autorů řídí Petr Onufer

A PALE VIEW OF HILLS

All rights reserved

Copyright © Kazuo Ishiguro, 1982

Czech edition © Argo, 2019

Translation © Zdena Pošvicová, 2019

Afterword © Alena Dvořáková, 2019

Cover art © Jan Uldrych, 2019

ISBN 978-80-257-2766-9 (váz.)

ISBN 978-80-257-2853-6 (e-kniha)

ČÁST PRVNÍ

Kapitola první

Niki, jméno, které jsme nakonec dali mladší dceři, není zkratka, nýbrž kompromis, na němž jsme se dohodli s jejím otcem. Paradoxně právě on jí totiž chtěl dát japonské jméno, zatímco já – dost možná ze sobecké touhy nepřipomínat, co bylo – trvala na anglickém. Posléze jsme se oba shodli na Niki, poněvadž nám připadalo, že v něm slyšíme jakýsi vzdálený ozvuk Východu.

Navštívila mě letos v dubnu, to bylo ještě chladno a často poprchávalo. Snad se původně chtěla zdržet déle, těžko říct. V tichu, které obklopovalo můj venkovský domek, však neměla stání a brzy mi neuniklo, že už se nemůže dočkat návratu do obvyklých londýnských kolejí. Nedočkavě si pouštěla desky s vážnou hudbou a listovala spoustou časopisů. Ustavičně jí někdo telefonoval a ona, drobná postavička v přiléhavém oblečení, pokaždé důstojně odkrácěla po koberci a obezřetně za sebou zavřela, abych z toho hovoru neslyšela ani slůvko. Po pěti dnech odjela.

O Keiko se zmínila až druhý den. Bylo šedivé, větrné ráno, my jsme si přisunuly křesla k oknu a sledovaly, jak na zahradě prší.

„Čekala jsi, že tam budu?“ zeptala se. „Myslím na pohřbu.“

„Kdepak. Nenapadlo by mě, že přijedeš.“

„Dost mě to rozhodilo, teda ta zpráva o ní. Málem jsem přijela.“

„Vůbec jsem nečekala, že bys přijela.“

„Znáší se divili, co mi je,“ dodala. „Nikomu jsem se nesvěřila. Víš, bylo mi trochu trapně. Stejně by nic nepochopili – co cítím a tak. Sestra je normálně hodně blízký člověk, aspoň to tak bývá. I když ji nijak zvlášť nemiluješ, blízká určitě je. Jenže u nás to takhle nebylo. Už si skoro nevzpomenu, jak vypadala.“

„No jo. Neviděla jsi ji hodně dlouho.“

„Pamatuju si ji jako osobu, která mi znepríjemňovala život. Tak si ji vybavuju. Ale když jsem se to dozvěděla, byl to pro mě šok.“

Nejspíš to nebylo pouze ticho, co dceru vyhnalo zpátky do Londýna. Pohnutky Keičiny smrti jsme sice nikdy příliš nerozebíraly, a přece neustále visely ve vzduchu a vznášely se mezi námi při každém rozhovoru.

Na rozdíl od Niki byla Keiko čistokrevná Japonka, což nejedny noviny neopomněly bryskně komentovat. Angličané s oblibou tvrdí, že naše rasa má sebevražedné sklony, jako by bližší vysvětlení ani nebylo zapotřebí. V tom smyslu totiž o události napsaly: omezily se na to, že byla Japonka a že se oběsila doma v pokoji.

Když jsem toho večera stála u okna a dívala se do tmy, Niki se za mými zády ozvala: „Na co teď myslíš, mami?“ Seděla na zemi a na kolenou měla knížku.

„Ale, myslela jsem na někoho, koho jsem kdysi znávala. Na jednu ženu z dřívějšíka.“

„Znala jsi ji, když jsi... než jsi přijela do Anglie?“

„Poznala jsem ji ještě v Nagasaki, jestli tě zajímá tohle.“ Upřeně mě pozorovala, a tak jsem dodala: „Je to už dlouho. Stalo se to dávno předtím, než jsem potkala tvého otce.“

Odpověď ji patrně uspokojila, neboť cosi neurčitého poznamenala a znovu se zabrala do čtení. Niki je

v mnoha ohledech citlivá a pozorná dcera. Nepřijela jen kvůli tomu, aby se ujistila, jestli jsem se se zprávou o Keičině smrti vyrovnala, ale i proto, že cítila povinnost mě podpořit. Poslední dobou si totiž vzala do hlavy, že obdivuje jisté stránky mé minulosti. Přijela mě ubezpečit, že ani teď se nic nemění a že nemám litovat rozhodnutí, které jsem kdysi učinila. Zkrátka přesvědčit mě, že za smrt její sestry nenesu odpovědnost.

Nijak zvlášť netoužím si nyní Keiko připomínat. Nedělá mi to dobře. Zmiňuji se zde o ní jediné z toho důvodu, že s ní souvisel příjezd Niki letos v dubnu, a právě proto jsem si při její návštěvě po dlouhé době opět vzpomněla na Sačiko. Nikdy jsem té ženě pořádně neporozuměla. Naše přátelství vlastně netrvalo déle než těch několik letních týdnů před tolika lety.

Nejhorší dobu jsme už tehdy měli za sebou. Amerických vojáků bylo všude kolem jako obvykle naseto – bojovalo se v Koreji –, ale v Nagasaki, po tom, co se stalo, tenkrát panoval klid a všeobecná úleva. Cítili jsme, že se svět mění.

Žili jsme tehdy s manželem ve východní čtvrti, pár stanic tramvají od centra. Poblíž tekla řeka a starousedlíci vyprávěli, že kdysi před válkou na jejím břehu vyrostla vesnička. Pak ale spadla bomba a z domků zůstaly jen ohořelé trosky. Na jejich místě se začalo čile stavět a zanedlouho se tu tyčily čtyři betonové budovy. V každé bylo asi čtyřicet samostatných bytů. Náš dům byl z té čtveřice hotov jako poslední, čímž veškerá obnova skončila. Mezi malým sídlištěm a řekou se nyní rozprostírala pustina o rozloze několika hektarů vysušeného bahna, zbrázděná mnoha prohlubeninami. Obyvatelé si stěžovali, že je to životu nebezpečné, a skutečně v těch místech odporně páchl odpad. V krátkých po celý rok

stála voda a v letních měsících se tam nesnesitelně ro-
jili komáři. Občas jsme zahlédli úředníky z města, jak
v tom prostoru cosi vyměřují a zapisují, ale čas utíkal
a nic se nedělo.

Většina zdejších obyvatel byla jako my – mladé rodiny,
ve kterých muž našel dobré místo u prosperující firmy.
Mnohé z bytů tyto firmy vlastnily a svým zaměstnancům
je nabízely za výhodnou činži. Byty se sobě podobaly
jako vejce vejci: podlahy s tatami, koupelna a kuchyň
v západním stylu. Byly stísněné a v nejparnějších letech se
v nich těžko udržoval chládek, avšak vcelku se zdálo, že
se v nich nájemníci cítí spokojeně. Přesto mi z oné doby
zůstal v povědomí jakýsi vtíravý dojem provizoria, jako
bychom všichni čekali na den, kdy nám bude dopřáno
přestěhovat se do něčeho lepšího.

Jeden dřevěný domek však válečnou zkázu i městské
buldozery přečkal. Viděla jsem ho z okna – krčil se osa-
měle na okraji pustiny, prakticky přímo na břehu řeky.
Bylo to takové typicky venkovské stavení s taškami na
střeše, která se svažovala téměř k zemi. Když jsem ne-
měla co na práci, stávala jsem u okna a pozorovala tu
chaloupku.

Podle pozornosti, kterou vzbudil příjezd Sačiko,
jsem očividně nebyla jediná, koho ten domek zaujal.
Hodně se mluvilo o dvou mužích, kteří tam byli jed-
noho dne zastíženi při práci, a také o tom, jestli je sem
povolala radnice. Později se vedly řeči i o tom, že se
uvnitř zabydlela nějaká žena s holčičkou, a já sama ty
dvě několikrát pozorovala, jak zdolávají tamní brázdy
a prohlubně.

Ještě před začátkem léta – byla jsem tehdy ve třetím
nebo čtvrtém měsíci těhotenství – jsem poprvé spatřila
to velké americké auto, bílé a otřískané, jak se kodrcavě
sune přes pustinu směrem k řece. Už se připozdívalo

a na kapotě vozu se na okamžik zablýskl paprsek slunce zapadajícího za domkem.

A pak jsem jednoho odpoledne zaslechla, jak si na zastávce tramvaje dvě sousedky povídají o neznámé, která se do opuštěné chaloupky u řeky přestěhovala. Jedna vykládala druhé, že s tou ženou ráno mluvila a ona se k ní chovala přezíravě. Společnice přikyvovala, že ta nová se chová nepřátelsky a že nejspíš bude dost nafoukaná. Usoudily, že je jí nejmín třicet, protože holčičce je kolem deseti. První ještě poznamenala, že ta cizí žena mluví s tokijským přízvukem a že určitě není z Nagasaki. Chvilí probíraly jejího „amerického přítele“ a pak první sousedka opakovala, jak na ni ta osoba byla ráno nepříjemná.

Ted' už asi není pochyb o tom, že mezi ženami, v jejichž společenství jsem tenkrát žila, byly i takové, které si prožily své. Musely je trápit úděsné vzpomínky. Když jsem však dennodenně sledovala, jak starostlivě pečují o své manžely i o děti, nechtělo se mi věřit, že byly někdy nuceny zakoušet válečné hrůzy a tragédie. Nikdy jsem neměla v úmyslu působit odtaziť, ale připouštím, že jsem se nijak zvlášť nesnažila o vlídnější tón. V oné životní etapě jsem totiž pořád ještě toužila, aby mě nikdo neobtěžoval.

Se zájmem jsem tedy naslouchala, jak obě sousedky Sačiko přetřásají. Ono odpoledne na tramvajové zastávce se mi vybavuje v živých barvách. Byl to jeden z prvních dnů, kdy slunce po deštivém počátku června krásně svítilo a vlhké cihly i betonové plochy všude kolem osychaly. Stály jsme na železničním mostě. Po jedné straně kolejí na úpatí kopce se našim pohledům nabízel semknutý shluk střech, jako by se domky sesunuly ze svahu. Dál za nimi trčely naše budovy jako čtvero betonových sloupů. V tu chvíli jsem pocítila nemalou spřízněnost se Sačiko a nabyla dojmu, že chápu něco

z její povýšenosti, již jsem si už sama povšimla, když jsem ji zdálky sledovala.

Toho léta nás osud svedl dohromady a já jsem se měla aspoň nakrátko těšit její důvěře. Vlastně už ani nevím přesně, jak k našemu prvnímu setkání došlo. Vzpomínám si jen na to, že jsem jednou odpoledne před sebou na cestě od bytovek zahlédla její siluetu. Měla jsem na spěch, jenže i ona obstojně rázovala. Tou dobou jsme se už znaly, poněvadž si pamatuji, že jsem na ni zpovzdáli zavolala jménem.

Otočila se a počkala, až ji dojdou. „Stalo se něco?“ zeptala se.

„Ještě že jsem vás našla,“ vyhrkla jsem skoro bez dechu. „Když jsem vyšla ven, všimla jsem si, že se vaše dcera pere. Vzadu u těch výmolů.“

„Vážně se prala?“

„S nějakými dětmi. Jeden z nich byl kluk. Rvali se dost ošklivě.“

„Aha.“ Sačiko opět vyrazila. Srovnala jsem s ní krok.

„Nechci vás nijak děsit,“ dodala jsem, „ale vážně si dávali co proto. Taky bych řekla, že vaše dcera má na tváři šrám.“

„Aha.“

„Stalo se to na kraji pustiny.“

„A perou se ještě teď?“ Ani stoupání ji nepřimělo zvolnit.

„To ne. Viděla jsem, jak vaše dcera utekla.“

Sačiko na mě s úsměvem pohlédla. „Vy nejste zvyklá, že to děti dělávají?“

„Ano, perou se, to jistě. Jenom mě napadlo, že byste to měla vědět. A taky mám dojem, že nešla do školy. Ostatní děti se tam potom vydaly, ale ona zamířila zpátky k řece.“

Její matka neodpověděla a pokračovala v chůzi do kopce.

„Vlastně jsem vám to chtěla říct už dřív,“ pokračovala jsem. „V poslední době jsem totiž vaši dceru takhle viděla víckrát. Napadlo mě, jestli třeba někdy nechodí za školu.“

Na vršku kopce se cesta rozvětvovala. Sačiko se zastavila a náhle jsme stály tváří v tvář.

„To je od vás hezké, že se tak staráte, Ecuko,“ poznamenala. „Moc hezké. Určitě z vás bude skvělá matka.“

Předtím jsem se domnívala – jako ty dvě sousedky na zastávce –, že téhle ženě bude kolem třiceti. Její mladistvá postava však možná budila klamně zdání, jelikož v obličeji vypadala starší. Prohlížela si mě mírně pobaveně. Něco v tom výrazu mě přimělo se provinile zasmát.

„Rozhodně si cením, že jste mě vyhledala,“ pokračovala, „ale jak vidíte, mám zrovna naspěch. Musím do města.“

„Zajisté. Jen jsem myslela, že vás vyhledám a řeknu vám to, nic víc.“

Chvilku se na mě zase dívala s tím pobaveným výrazem. Potom dodala: „Jste moc hodná. Teď se omlouvám, ale musím jít.“ Uklonila se a vykročila cestičkou vedoucí k tramvajové zastávce.

„Já jen, že měla poškrábanou tvář!“ zvýšila jsem hlas. „A místy je řeka dost nebezpečná! Myslela jsem, že bych vás na to měla upozornit.“

Obrátila se a ještě jednou se na mě pátravě zadívala. „Pokud byste neměla co na práci, Ecuko,“ pronesla, „třeba byste na dceru mohla přes den dohlédnout. Vráťm se někdy odpoledne. Určitě si s ní budete dobře rozumět.“

„Jestli si to přejete, nijak by mi to nevadilo. Připadá mi, že vaše dcera je podle všeho ještě dost malá na to, aby byla celý den bez dozoru.“

„Jste moc hodná,“ opakovala Sačiko a připojila další úsměv. „Ano, určitě z vás bude skvělá matka.“

Rozloučily jsme se a já se vydala zpátky k bytovkám. Zanedlouho jsem došla k našemu domu a zůstala stát čelem k rozlehlé pustině. Holčičku jsem nikde nezahlédla a užuž jsem chtěla jít dovnitř, když jsem u říčního břehu postřehla jakési mihnutí. Mariko se předtím zřejmě krčila někde při zemi, protože nyní jsem její postavičku přes bahnitou plochu viděla zřetelně. Nejprve jsem pocítila nutkání nechat celou věc plavat a vrátit se do bytu ke své práci, avšak nakonec jsem se odhodlala vydat k vodě a snažila se cestou vyhýbat výmolům.

Pokud si dobře vzpomínám, bylo to poprvé, co jsem s ní hovořila. Na dívčině chování toho rána pravděpodobně nebylo nic neobvyklého, vždyť jsem pro Mariko byla cizí a ona se ke mně pochopitelně chovala podezřívavě. A jestli jsem skutečně v tu chvíli zakoušela podivně nepříjemný pocit, nebylo to zřejmě nic jiného než prostá odezva na její způsoby.

Toho dne měla řeka ještě silný proud, protože po deštivém období posledních týdnů nabrala hodně vody. Půda se k její hladině prudce svažovala a hlína na úpatí svahu, kde holčička stála, byla očividně nasáklá. Mariko měla na sobě jednoduché bavlněné šatičky ke kolenům a s krátce zastřiženými vlásky vypadala skoro chlapecky. S kamennou tváří vzhledla k vršku svahu, kde jsem stála.

„Ahoj,“ pozdravila jsem ji, „zrovna jsem mluvila s tvojí maminkou. Ty jsi asi Mariko, že?“

Dívka na mě tiše zírala. Všimla jsem si, že místo domnělé rány má tvář umazanou od bláta.

„Neměla bys být ve škole?“ ověřovala jsem si.

Chvilku mlčela. Posléze odvětila: „Já do školy nechodím.“

„Všechny děti přece musejí chodit do školy. Tobě se tam nelíbí?“

„Já do školy nechodím.“

„Copak tě tady maminka do školy neposílá?“

Nic. Místo toho o krok poodstoupila.

„Pozor!“ varovala jsem ji. „Ať nespadneš do vody. Klouže to.“

Dál na mě z místa pod svahem upírala zrak. Vedle ní se v blátě povalovaly její botky. Měla je celé zabláčené a bosé nohy taky.

„Zrovna jsem mluvila s tvou maminkou,“ opakovala jsem a mile se na ni usmála. „Říkala, že by bylo prima, kdybys šla se mnou a počkala na ni u nás. Bydlím nedaleko, támhle v tom domě. Mohla bys jít se mnou a ochutnat koláč, co jsem včera upekla. Co říkáš, Mariko? Mohla bys mi o sobě povídat.“

Nadále mě bedlivě sledovala. Pak se s pohledem upřeným na mou tvář shýbla a sebrala botky. Nejdřív jsem to považovala za znamení, že se mnou půjde, ale nakonec mi došlo, že se spíš chystá honem utéct.

„Já ti neublížím,“ uklidňovala jsem ji a nervózně jsem se uchichtla. „Jsem kamarádka tvou maminky.“

Pokud si dobře vzpomínám, bylo to vše, co se mezi námi onoho dopoledne odehrálo. Nemínila jsem dítě dál děsit, obrátila jsem se na patě a zamířila přes pustinu zpátky domů. Její reakce mě popravdě řečeno poněkud rozrušila, neboť takovéhle drobnosti ve mně tenkrát dokázaly vzbudit všelijaké pochybnosti stran nadcházejícího mateřství. V duchu jsem se utěšovala, že ta příhoda není nijak podstatná a že se – a to každopádně – v následujících dnech bezesporu naskytne vhodnější příležitost se s holčičkou sprátelit. Věci se ale vyvinuly tak, že jsem se s Mariko setkala až jedno odpoledne asi o čtrnáct dní později.

Předtím jsem do toho domku jakživa nevstročila, a proto mě dost překvapilo, když mě Sačiko pozvala dál. Vlastně